

Kl. 18.30

Jeg synes heller ikke, regeringen har nogen god sag ved at prøve at argumentere for, at det skam er et udmærket tidsinterval at operere med. Jeg har mistanke om, at den holdning har en del med skattestoppet at gøre. Jeg tror faktisk, at det, hvis ikke vi havde skattestoppet, nok ville have været sådan, at vi ville have haft velfærdsbesøg noget oftere, end vi har i dag. Men det vil vores forslag jo rent faktisk ikke falde på grund af – hvis det bliver vedtaget – for det er jo brugerbetalt, og det er jo helt efter samme model som det, regeringen har indført på miljøområdet, hvor landbruget får miljøkontrol med visse intervaller, og der betaler man så i henhold til medgået tid. Det er jo egentlig en meget udmærket ordning, og det er så den model, vi har brugt her, for vi ville se på, hvordan man kunne lave en forøgelse af dyrevelfærdskontrollen uden at ramle ind i skattestopprojektet.

Der er vel ingen, der er i tvivl om, at vi med den udvikling, vi har set de sidste 10-15 år med hensyn til antallet af døde dyr, har presset dyrene ud over den grænse, som er rimelig. Jeg vil sige, at landbruget har presset dyrene langt ud over den grænse.

Jeg synes også, at man må sige, at det, vi skulle bygge dyrevelfærdskontrollen på, nemlig sundhedsrådgivning, som langt de fleste landmænd er tilsluttet, har spillet fallit, sådan som det er. Det viser udviklingen jo at det har.

Nu har der jo været sagt en del om her i dag, at det er at lægge dyrlæger for had fra SF's side, og at det er urimeligt at tage en hel branche osv. Min oplevelse med rigtig mange dyrlæger og for den sags skyld også med dyrlægerne organisation er, at de er enige i, at det, de kan gennemføre, ikke er tilstrækkeligt, fordi der er et afhængighedsforhold, som indebærer, at det er meget vanskeligt at sikre, at der bliver tilstrækkeligt med dyrevelfærd, fordi landmanden jo bare kan skifte dyrlægen ud, hvis det er sådan, at man er utilfreds med, at der bliver stillet nogle krav, som bonden ikke er tilfreds med.

Man må jo sige, at forløbet med skuldarsår er et tydeligt eksempel på, at det system ikke duer, for vi har vel rent faktisk haft de der sundhedsrådgivningsbesøg en gang pr. måned i 5, 6 eller måske 7 år, og i den tid må vi jo sige at det i hvert fald ikke er gået den rigtige vej i forhold til skuldarsår, og det er det altså heller ikke i forhold til en række andre sygdomme, og det indebærer jo, at der rent faktisk er 170.000 søer om året, der bliver sendt til destruktionsanlæg. Det kan

man vel dårlig betegne som brodne kar; man må vel erkende, at det er ret bredt, at der dør væsentlig flere dyr i rigtig mange besætninger, end der gjorde for 10 år siden.

Jeg blev stillet et spørgsmål fra Dansk Folkepartis ordfører, om man ikke kunne indføre det her som en frivillig ordning. Jeg vil foretrække, at man gør det som en tvungen ordning, men det er klart, at kan man ikke komme igennem med den bedste løsning, jamen så kan man blive nødt til at kigge på den næstbedste løsning. Så jeg vil ikke afvise Dansk Folkeparti, jeg ved ikke, om det var et forslag eller det var nogle strøtanker, men jeg mener, vores forslag er væsentlig bedre.

Til sidst skal jeg sige, at jeg ikke rigtig fik noget svar fra De Konservatives ordfører på, hvad det egentlig er for en model, man arbejder med med hensyn til egenkontrol, men det kan jo være, at jeg kan få forklaringen af forbrugerministeren i løbet af de forhandlinger, vi er i gang med.

Den fg. formand (Elisabeth Arnold):
Vi siger tak til ordføreren.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Den fg. formand (Elisabeth Arnold):
Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:
6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 107:

Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod tvangsægteskaber.

Af Morten Østergaard (RV), Lotte Bundsgaard (S), Steen Gade (SF) og Jørgen Arbo-Bæhr (EL) m.fl.
(Fremsat 2/3 2007).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Lene Espersen):

Beslutningsforslag nr. B 107 lægger op til, at der indsættes en selvstændig bestemmelse i straffeloven, som tydeliggør, at det er ulovligt at tvinge eller på anden måde presse andre til at indgå ægteskab mod deres vilje.

Beslutningsforslaget lægger endvidere op til, at Danmark skal arbejde for, at alle andre EU-medlemsstater og ansøgerlande indfører en lignende lovgivning. Beslutningsforslaget er en delvis genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 55 fra folketingsåret 2004-2005.

Regeringens holdning til en selvstændig kriminalisering af tvangsægteskaber var allerede meget klar, da Folketinget senest drøftede spørgsmålet. En sådan bestemmelse vil være overflødig og også svær at formulere tilstrækkeligt præcist i loven.

Regeringen kan heller ikke støtte det nye forslag om en særlig straffebestemmelse om tvangsægteskaber, og det vil jeg gerne begrunde nærmere, men jeg vil først understrege, at det selvfølgelig også for regeringen er helt uacceptabelt, at nogen tvinges til at gifte sig mod eget ønske, og at vi skal gøre alt, hvad vi kan, for at bekæmpe, at sådanne ægteskaber indgås.

Vi har derfor også igangsat en række initiativer på området. Regeringen har således allerede i august 2003 fremlagt en flerårig handlingsplan for indsatsen over for tvangsægteskaber, tvangslignende ægteskaber og arrangerede ægteskaber, og senest har rigspolitiet i begyndelsen af 2007 fremlagt en samlet strategi for politiets indsats over for æresrelaterede forbrydelser, herunder tvangsægteskaber. Formålet med strategien er at fastlægge en overordnet ramme for den samlede politimæssige håndtering af denne kriminalitetsform såvel lokalt i landets 12 politikredse som centralt i rigspolitiet.

Når regeringen ikke kan støtte beslutningsforslaget, skyldes det følgende: For det første er det allerede efter de gældende regler muligt at straffe den, der tvinger en anden til at indgå ægteskab. Eksempelvis vil den, der ved vold eller ved trussel om vold tvinger nogen til at indgå ægteskab, kunne straffes efter straffelovens § 260. Endvidere vil den, der tvinger en person til ægteskab ved at fremsætte konkrete trusler på livet, kunne straffes efter straffelovens § 266, der kriminaliserer fremsættelse af visse alvorlige trusler.

Efter regeringens opfattelse vil en ny bestemmelse om, at tvang og trusler er strafbare, når det bruges som middel til at tvinge andre til ægteskab, således ikke tilføre noget nyt ved siden af de gældende regler om ulovlig tvang og trusler. Der vil være tale om at indsætte en retlig set helt overflødig bestemmelse i straffeloven, og det bør man undgå.

Den anden hovedgrund, jeg vil pege på, til, at regeringen ikke kan støtte beslutningsforslaget, er, at det i nogen grad er uklart, hvad det er for handlinger, der skal være omfattet af bestemmelsen. Jeg tænker her på, at forslaget ikke kun taler om tvang, men også om at presse andre til at indgå ægteskab. Det fremgår ikke, hvilke former for pression der i givet fald skulle være strafbare ud over den egentlige tvang. Betyder det eksempelvis, at det skal være strafbart for en far at true med at slå hånden af sin datter, hvis hun ikke gifter sig med den mand, som faderen foretrækker?

Jeg vil gerne understrege, at det efter regeringens opfattelse vil føre alt for vidt at kriminalisere sådanne tilfælde, for straffeloven er som udgangspunkt ikke egnet til at regulere den slags overtalelsesformer, som anvendes mellem mennesker, og jeg tror, man må erkende, at det i givet fald vil være meget svært at angive grænsen for – i gåseøjne – lovlig overtalelse med nogen rimelig grad af præcision.

Disse afgrænsningsvanskeligheder taler efter regeringens opfattelse imod en udvidet kriminalisering på området. Det sker jo altså i nogle familier, at man er uenig om, hvem en person skal gifte sig med, og jeg ser det altså som meget, meget umuligt, hvis vi skulle gå ind og kriminalisere forældres kærlighed til svigersøn eller svigerdatter.

Herudover giver beslutningsforslaget anledning til at spørge, om en særskilt regel overhovedet vil være en hjælp for politi og anklagemyndighed i indsatsen over for tvangsægteskaber. Og her er svaret efter min opfattelse nej. Rigspolitiet har oplyst over for mig, at en særregel om tvangsægteskaber efter rigspolitiets vurdering ikke i sig selv vil have nogen særlig betydning for politiets indsats med henblik på at forebygge og opklare sager om tvangsægteskaber.

Rigsadvokaten har oplyst, at en særregel, der fastslår strafbarheden af de former for tvang, som allerede i dag er strafbare, ikke i sig selv vil gøre en forskel i forhold til anklagemyndighedens behandling af sager om tvang i forbindelse

med indgåelse af ægteskab. Rigsadvokaten har i den forbindelse bl.a. henvist til, at det i praksis vil være vanskeligt at løfte bevisbyrden i sager om tvangsægteskaber, uanset om man har en sådan særregel eller ej, og det skyldes, at offeret i mange tilfælde vil være tilbageholdende med at vidne mod gerningsmanden, der jo typisk vil være offerets egen far eller mor eller et andet nært familiemedlem. Rigsadvokaten har endvidere peget på, at det vil være meget vanskeligt at afgrænse tvangsægteskaber over for arrangerede ægteskaber, hvis andre former for pression end ulovlig tvang m.v. skulle være strafbart.

Kl. 18.40

Som det fremgår meget klart, kan regeringen ikke støtte beslutningsforslaget.

Som jeg nævnte tidligere, er det også for regeringen helt uacceptabelt, at nogen tvinges ind i ægteskab mod deres vilje. Vi er derfor også parate til at se nærmere på nye løsninger på det strafferetlige område, og det vil efter min opfattelse være mere hensigtsmæssigt at overveje, om der bør indsættes en bestemmelse i straffeloven, som fastslår, at der som følge af de alvorlige konsekvenser for offeret kan blive tale om en forhøjet straf, bl.a. i sager, hvor ulovlig tvang og trusler efter straffelovens § 260 er anvendt for at få andre til at indgå ægteskab mod deres vilje. Rigsadvokaten har været inde på denne tanke i sin udtalelse til Justitsministeriet.

I modsætning til det forslag vedrørende kriminalisering af tvangsægteskaber, som beslutningsforslaget indeholder, vil en ny bestemmelse om skærpet straf for mig at se kunne få en reel betydning som et yderligere strafferetligt værn mod tvangsægteskaber. En sådan bestemmelse om skærpet straf vil måske også på en mere hensigtsmæssig måde afspejle de alvorlige konsekvenser for offeret, som der ligger i at blive tvunget ind i en i princippet livslang forpligtelse af denne karakter.

Justitsministeriet vil derfor nu se nærmere på, hvordan en sådan ny strafskærpsbestemmelse kan udformes, og jeg vil i begyndelsen af den kommende folketingssamling vende tilbage over for Folketinget med resultatet af de overvejelser. Jeg tror som sagt, at den rigtige vej frem vil være at udforme en bestemmelse om strafskærpe.

Den fg. formand (Elisabeth Arnold):

Ja tak. Der er bedt om korte bemærkninger, først fra hr. Morten Østergaard.

(Kort bemærkning).

Morten Østergaard (RV):

Selv om det kan virke mærkeligt, vil jeg da gerne takke ministeren for modtagelsen af forslaget, idet der i hvert fald for vores vedkommende ikke er tvivl om, at det er en klar imødekommelse af de intentioner, som vi har haft også med de i tidligere samlinger fremsatte forslag, hvor man altså ikke fandt anledning til de imødekommelser, som ministeren nu giver udtryk for.

Jeg har også kunnet forstå på medieerne, at ministeren er meget optaget af at sende signaler – også med straffeloven – til folk om, hvad der er rigtigt, og hvad der er forkert. Derfor vil jeg gerne spørge: Kommer det til at fremgå eksplicit af den bestemmelse i straffeloven, som ministeren påtænker at indføre, at tvangsægteskaber udløser en særlig skærpende straf? Altså kommer ordet tvangsægteskaber til at fremgå af straffelovens paragraffer om ulovlig tvang?

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg kan sige til hr. Morten Østergaard, at jeg jo har redegjort meget klart for, hvorfor tidligere drøftelser er endt med, at vi ikke har kunnet støtte det forslag, som De Radikale har været på banen med ad flere omgange. Og jeg kan så sige til hr. Morten Østergaard, at den bestemmelse, som jeg ser for mig, naturligvis vil have tvangsægteskaber med som ord, for det er jo lige præcis det, der gør, at det har en skærpende effekt.

Vi synes nemlig, at den rigtige vej at gå her netop er at slå på, at det, der er forskellen på tvangsægteskaber i forhold til mange andre typer tvang, er, at tvangsægteskaber jo typisk er karakteriseret ved, at man tvinger folk ind i et livsvarigt forhold med en anden; det er ikke en tvang, der varer i en uge eller 5 timer, det er en tvang, der i sidste ende kan betyde, at man resten af sit liv skal være påtvunget noget, der er inderlig imod. Derfor synes jeg faktisk også, det er en udmærket argumentation for, hvorfor strafferammen skal skærpes.

(Kort bemærkning).

Morten Østergaard (RV):

Jeg deler fuldstændig ministerens indignation og også engagement i at få skrevet tvangsægteskaber ind i straffeloven. Det har vi kæmpet for længe, og jeg er derfor også glad for, at det – som jeg forstår ministeren – kommer til at ske.

Jeg ville bare godt høre i forhold til den anden del af beslutningsforslaget: Vil ministeren også

forsøge i kredsen af EU-lande at få andre til at indføre en tilsvarende lovgivning? Vi ved jo desværre, at der på grund af de særlige danske regler på det her område er nogle af de her tvangsægteskaber, der vil blive fuldbyrdet i andre lande, og derfor er det jo relevant, kan man sige, at sørge for, at andre lande har de samme regler. Derfor vil jeg gerne spørge, om ministeren også vil være imødekommende i forhold til den anden del af beslutningsforslaget, der handler om det internationale samarbejde på området.

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg vil gerne sige til hr. Morten Østergaard, at jeg principielt har den holdning – ikke mindst i forhold til EU-lovgivningen, men det ville jo gå endnu videre, hvis man skulle gå uden for EU – at vi ikke skal harmonisere straffelovens eller retsplejelovens regler mellem EU-landene.

Kl. 18.45

Jeg synes, at den måde, hvorpå EU-samarbejdet foregår mellemstatsligt, hvor vi laver rammeafgørelser og tilnærmelser af hinandens lovgivning, er den rigtige vej at gå, og derfor vil jeg sige, at det efter min mening vil være en modsatrettet vej at gå, hvis man ligesom sagde, at nu skal alle lande i deres straffelovgivning gøre præcis ligesom Danmark. Man kan bare vende det om og sige: Tænk, hvis Frankrig kom og sagde, at vi skulle ændre vores ytringsfrihed, så den passede til fransk lovgivning. Det tror jeg man ville have det ekstremt dårligt med i Danmark.

Men jeg vil sige til hr. Morten Østergaard – og det må jo så være til beroligelse for hr. Morten Østergaard – at det stadig væk er sådan, at vi i Danmark har meget stor jurisdiktion, når det gælder ægteskaber, der involverer her i Danmark bosiddende personer eller danske statsborgere. Der er mulighed for at opløse ægteskaber. Hvis der er personer, der har indgået ægteskab i f.eks. et andet EU-land, kan ægteskabet opløses efter dansk ægteskabslovgivning.

Men jeg vil selvfølgelig gerne under udvalgsbehandlingen dyrke det her om jurisdiktionen noget mere, for jeg forstår godt, at hr. Morten Østergaard er optaget af, at vi har en sikkerhed for, at vi for folk, der har en tilknytning til Danmark, i hvert fald kan sikre, at de danske regler bliver overholdt.

Den fg. formand (Elisabeth Arnold):

Ja tak. De næste korte bemærkninger er fra fru Sophie Hæstorp Andersen.

(Kort bemærkning).

Sophie Hæstorp Andersen (S):

Jeg synes, det er meget interessant at høre de begrundelser, ministeren har for at afvise det her beslutningsforslag i dag, for mange af de begrundelser er jo de samme som dem, en række eksperter kommer med og roser ministeren for nu at melde ud og sige, at man gerne vil lave den her bestemmelse i straffeloven, altså at der på en måde nok mere er tale om en signalværdi, end der er tale om, at man i øvrigt vil kunne rejse en lang række sager på området.

Så har jeg bare den her lille nysgerrighed med hensyn til, hvorfor det her beslutningsforslag er så dårligt ifølge de argumenter, ministeren kommer med, når det er de samme argumenter, der er for at komme med en bestemmelse i straffeloven. Derudover vil jeg bare gerne høre, for jeg er ikke sådan helt bekendt med straffeloven i øvrigt: Hvad er lige den helt konkrete forskel på at indføre en paragraf og at indføre en bestemmelse på det her område? Hvordan vil der konkret være en forskel, når man sidder ude i retslokalet, eller når man går ned til politiet og siger: Jeg er udsat for et tvangsægteskab?

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg vil gerne sige til fru Sophie Hæstorp Andersen, at den helt store forskel jo er, at det forslag, som vi behandler her i dag, ikke vil have nogen effekt. Det siger såvel rigspolitiet som Rigsadvokaten. Det at gentage noget, som allerede i forvejen er strafbart, har altså ikke nogen effekt, og det vil altså sige, at man ikke vil hjælpe nogen personer, der bliver tvunget ind i et tvangsægteskab, mere, end hvad straffeloven allerede giver mulighed for at straffe folk for. Det, der er ny-skabelsen i forhold til det, jeg foreslår, er jo, at en skærpet straf vil kunne få reel betydning i forhold til at skabe et yderligere strafferetligt værn mod tvangsægteskaber.

Så jeg vil sige, at den store forskel altså er, at vi med det forslag, som jeg kommer med, hvor man indfører en særlig bestemmelse under straffelovens § 260, faktisk sender et signal om, at ud over at tvangsægteskab i forvejen er strafbart, skærper vi straffene, når det gælder tvangsægteskaber, og det kommer til at fremgå meget klart af lovgivningen. Så der er meget stor forskel på bare at gentage, hvad der er strafbart, og at gøre det til en skærpende omstændighed.

Jeg er da glad for, at det er blevet så positivt modtaget, og jeg håber da også på, at Folketin-

get vil se velvilligt på det, når resultatet af vores undersøgelser foreligger.

(Kort bemærkning).

Sophie Hæstorp Andersen (S):

Mange tak for det uddybende svar.

Det undrer mig stadig lidt, at nogle af argumenterne for at afvise beslutningsforslaget i dag stadig væk kører på: Jamen der er tale om signalværdi, det vil ikke forebygge tvangsægteskaber osv. osv., når det, ministeren f.eks. har meldt ud i Berlingske Tidende i går, netop får en række eksperter til at sige: Jamen det her er et signal, der får stor betydning, det her er noget, som får stor betydning, selv om vi ikke efterfølgende kan rejse en lang række sager.

Så bare lidt om: Er det ikke lidt bagvendt at stå og komme med de samme argumenter?

Hvad er egentlig ministerens argument for at komme med den her bestemmelse?

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg vil sige til fru Sophie Hæstorp Andersen, at jeg ikke har sagt noget om signalværdi af det beslutningsforslag, som vi står med her i dag.

Det, der er sagen, er jo, at det her beslutningsforslag ikke har nogen reel effekt i forhold til den lovgivning, vi allerede har. Der er ikke nogen merværdi i den. Når det gælder tvangsægteskaber, som i forvejen er strafbart, vil der være en stærk signalværdi i at sige til omverdenen, at vi skærper straffen. Så det er det, der er den meget store forskel.

Hvis man bare kom med et forslag, der gentog, hvad der allerede er strafbart, kunne man sige: Vil der være nogen signalværdi i det? Vi ville bare gentage, hvad der allerede i dag er strafbart, men jeg tror ikke på, det vil have den store effekt. Det vil en strafskærpelse have, og derfor er jeg meget glad for, at der sådan meget bredt har været tilslutning til, at det her er den rigtige vej at gå.

Kl. 18.50

Den fg. formand (Elisabeth Arnold):

Så er der et par korte bemærkninger til hr. Steen Gade.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Jeg har da læst, at justitsministeren siger, at det er for at holdningspåvirke folk, og det er jo da så tæt på en signalværdi, som man vel kan komme,

og jeg blev egentlig glad, da jeg så justitsministeren i fjernsynet forleden dag, for så tænkte jeg, at så ville hun nok sige ja til det her forslag.

Så jeg vil bare spørge justitsministeren, om hun har tænkt den tanke – det kunne man jo godt, selv om man er minister – at hun kunne have modtaget det her forslag og sagt her fra Folketingets talerstol: Ja, vi er ved at ændre synspunkt, vi synes, man skal nævne tvangsægteskaber i straffeloven, vi er ikke helt enige i modellen, men lad os nu arbejde sammen om det?

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg vil sige til hr. Steen Gade, at jeg jo allerede meget klart har begrundet, hvorfor jeg synes, det beslutningsforslag, der er her i dag, er dårligt. Det er af mange årsager, men den væsentligste begrundelse for at sige nej til det er, at det ikke vil have nogen effekt i forhold til den store indsats, der i forvejen bliver gjort i bekæmpelsen af tvangsægteskaber.

Jeg vil da sige til hr. Steen Gade, at jeg tror, alle her i Folketingssalen i dag er meget optaget af at se på, hvad vi så kan gøre for at bekæmpe tvangsægteskaber og for at holdningspåvirke de miljøer, hvor man altså stadig væk et eller andet sted mener, at det her er acceptabelt, og der vil jeg da ikke have noget imod at fremhæve, at jeg efter Rigsadvokatens udtalelse er nået frem til, at måden, man kan gøre det på, så man får sendt et signal om, at tvangsægteskaber er uacceptabelt, er ved at lave en strafskærpelse, og derfor er det den vej, jeg går.

Så det er ikke for at gå i små sko eller for ikke at give oppositionen en sejr, at jeg står her og taler så kraftigt imod beslutningsforslaget, det er sådan set, fordi jeg ikke synes, at beslutningsforslaget har nogen merværdi. Men det må så glæde dem, der står bag beslutningsforslaget, at jeg så kommer med et andet forslag, som jeg regner med at hele Folketinget kan støtte.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Altså, hvis det er, som ministeren har fremlagt det i medierne og sådan noget, stemmer vi da selvfølgelig for. Så generøse kan vi sagtens være.

Jeg vil godt sige til ministeren, at det er et beslutningsforslag, og hun læser det jo som et lovforslag. Jeg har været i Folketinget i mange år, og det er da ikke helt unormalt, at en minister siger: Vi er ikke helt enige i alle detaljerne i beslutningsforslaget – det er jo sådan set ideen med at

lave et beslutningsforslag – men vi synes, at tvangsægteskaber skal nævnes i straffeloven. Det er jo det, ministeren selv har sagt, og så har vi nogle andre forslag til det. Jeg synes bare, at det var sådan lidt mere storsindet end det der jeg alene vide-ræs, som ministeren kører her. Men vi skal nok være flinke.

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg vil sige til hr. Steen Gade, at der ikke er noget, jeg hellere vil end at være storsindet, og jeg leder med lys og lygte efter gode forslag, som vi kan gennemføre i dansk lovgivning, når der er problemer på et område, men jeg må blot sige om det her beslutningsforslag, at der er ingen af elementerne i det, som regeringen kan støtte.

Vi har tidligere redegjort for, hvorfor vi synes, det er en umanerlig dårlig idé, og det er altså et helt generelt synspunkt, som jeg tror skiftende justitsministre altid vil have, at det er en meget dårlig idé at gentage i straffeloven, hvad der allerede i dag er strafbart. Det udhuler nemlig hele straffelovens legitimitet, og derfor er der ingen mening i at gå den vej.

Jeg har også redegjort for, hvorfor jeg er meget bekymret for, at man her udvider anvendelsesområdet. Jeg mener ikke, at vi skal kriminalisere det, at familier slår hånden af hinanden, og jeg kan ikke blive klog på, om det er det, det her forslag vil.

Endelig har jeg også svaret hr. Morten Østergaard, at hele ideen om at lave en fuldstændig harmonisering af straffelovene i EU, selv på et område, som alle er meget optaget af, synes jeg er en meget, meget dårlig vej at gå og bestemt ikke den vej, som hverken SF, Det Radikale Venstre eller andre normalt betræder, når det drejer sig om EU-lovgivning.

Den fg. formand (Elisabeth Arnold):

Vi siger tak til ministeren; der er ikke flere, der har bedt om korte bemærkninger. Så vi går over til ordførerrækken, og første ordfører er hr. Eyvind Vesselbo fra Venstre.

Eyvind Vesselbo (V):

Når man ser på det her beslutningsforslag, må man sige, at det dog er en overraskende interesse, oppositionen har for at forhindre tvangsægteskaber, selv om det her beslutningsforslag har været fremsat mange gange. Man må sige, at det der med at få bragt tvangsægteskaber ud af verden skulle man have tænkt over for mange år si-

den, hvor man op igennem 1990'erne kunne have ydet et væsentligt bidrag til, at antallet af familiesammenføringer kunne have været nedbragt væsentligt, ligesom det nu er sket i de sidste 5 år. For man skal jo ikke glemme, at med de mange familie- samt ægteskabssammenføringer, der fandt sted i 1990'erne, har der også ganske givet været et meget stort antal tvangsægteskaber. Men så må man jo sige: Bedre sent end aldrig.

KL 18.55

Dog er det så noget mærkeligt, at man fremsætter forslag om et lovinitiativ, som allerede er dækket i den gældende lovgivning. I § 260 i straffeloven står der, at den, der ved vold eller ved trussel om vold tvinger nogen til at indgå ægteskab, skal kunne straffes. Derfor er det svært at se, hvad forslagsstillerne ønsker ud over det, som allerede findes i loven. Det skulle så lige være, at man nu også ønsker at kunne straffe dem, som presser nogen til at gifte sig med en person, som vedkommende ikke ønsker at gifte sig med. Det er svært at se, hvordan man skal få straffet nogen, som presser en anden person til noget, for spørgsmålet er, hvordan man får afgrænset dette spørgsmål om at presse nogen til en handling.

Når der nu er en lovgivning mod tvangsægteskaber, er det selvfølgelig for ganske klart at sige, at i Danmark accepterer vi ikke tvangsægteskaber, og hvis nogen prøver på det, skal de bare vide, at så bliver de straffet for det, hvis det er muligt.

Inden 2001 kunne vi år efter år op igennem 1990'erne se, at antallet af ægteskabsfamiliesammenføringer steg og steg, systematiske familiesammenføringer i generation efter generation, ja, selv i tredje generation fulgte man de tidligere generationers mønster. Det er der nu sat ind over for. Vi har nu et håb om, at de unge mennesker selv har mulighed for at vælge deres ægtefælle og samtidig få en uddannelse, inden de ønsker at gifte sig.

Der er ingen tvivl om, at der i disse mange familiesammenføringer også var en række tvangsægteskaber. Det er dog svært at bestemme og bevise, hvad der er et tvangsægteskab. Grænsen mellem et tvangsægteskab og et arrangeret ægteskab kan være meget svær at bevise, men den lovgivning, vi har lavet på området, har sat en effektiv stopper for, at disse systematiske familiesammenføringer kan fortsætte generation efter generation.

Problemet med at følge forslagsstillerne er, at vi, hvis vi gennemførte det, ville få nogle meget følsomme situationer, hvor et ungt menneske skulle hen på politistationen og anmelde sin far eller en hel familie for en kriminel handling, og der skal ikke meget fantasi til at forestille sig, hvordan relationerne til faderen eller til familien ville have det efter en sådan handling. Derfor skal man være varsom med det, man beslutter her i Folketinget. Det er derfor, at der er den lovgivning, der er på området på nuværende tidspunkt. Hvis den skal ændres, kunne man overveje at gøre det, som ministeren foreslog, bl.a. med det formål at hæve de nuværende straffesatser. Det vil vi meget gerne diskutere.

Jeg kan meddele – hvilket jo nok ikke er overraskende – at vi ikke kan støtte det foreliggende beslutningsforslag.

(Kort bemærkning).

Morten Østergaard (RV):

Hr. Eyvind Vesselbo vil ikke støtte beslutningsforslaget, som det ligger, men jeg tillader mig at antage, at hr. Eyvind Vesselbo er indforstået med det, som justitsministeren gav udtryk for, nemlig at der var behov for og formentlig en effekt af at skærpe strafferammen og gøre det til en skærpende omstændighed, at tvang var blevet brugt i forbindelse med et tvangsægteskab.

Så vil jeg bare spørge hr. Eyvind Vesselbo, som åbenbart er meget optaget af historien, og hvad folk har gjort på forskellige tidspunkter: Hvis det her er noget, som man mener er effektivt, hvorfor er man så ikke kommet på det før? Altså, da det her beslutningsforslag sidst var fremsat, afviste man jo blankt, at der kunne være nogen effekt af at gøre noget som helst, der havde med tvangsægteskaber at gøre, i straffeloven. Nu forstår jeg, at regeringen er vendt på en tallerken, og så vil jeg bare spørge: Mener Venstre fortsat, at det er fuldstændig uden effekt, at justitsministeren nu planlægger at skrive tvangsægteskaber ind i straffeloven?

(Kort bemærkning).

Eyvind Vesselbo (V):

Nej, jeg mener, at jeg ganske klart sagde i min ordførertale, at vi støttede ministerens ønske om at skærpe straffen for tvangsægteskaber – det mener jeg at jeg sagde ganske klart – netop fordi tvangsægteskaber jo kan føre til meget, meget ulykkelige situationer; bare den situation at blive tvunget til at gifte sig med en, man ikke ønsker at gifte sig med, og hvis man så bliver det,

bagefter – vi har set mange ulykkelige skæbner og også med tragisk udgang – at skulle prøve at komme ud af sådan et tvangsægteskab.

Kl. 19.00

Så derfor virker det overraskende, at hr. Morten Østergaard måske sår tvivl om, om det har en effekt at skærpe straffen, for det mener jeg ikke. Jeg mener faktisk, at det vil have en effekt.

(Kort bemærkning).

Morten Østergaard (RV):

Jeg er som en af forslagsstillerne her jo helt sikker på, at det vil have en effekt, at man nu skriver forbud mod tvangsægteskaber direkte ind i straffeloven. Men det, der er spørgsmålet, som hr. Eyvind Vesselbo ikke svarede på, er: Hvis man nu er af den opfattelse i Venstre og i regeringen, at det vil have en effekt, hvorfor tog man det så ikke op sidst, da man blankt afviste beslutningsforslaget, som blev fremsat i en tidligere samling, med henvisning til, at det ingen effekt ville have? Er der sket noget i mellemtiden, som har gjort, at det er gået op for hr. Eyvind Vesselbo, at vi andre var på rette spor, dengang vi første gang foreslog det her?

Mit andet spørgsmål til hr. Eyvind Vesselbo er: Når jeg forstår, at Venstre mener, der vil være en effekt af det her, så er hr. Eyvind Vesselbo i modstrid med integrationsministeren, som jo altså meget klart her i februar i år sagde til Berlingske Tidende, at hvis forældre, familie, slægtninge i Danmark eller hjemland pinedød vil tvinge deres vilje om et tvangsægteskab igennem over for et ungt menneske, så hjælper ingen lov.

(Kort bemærkning).

Eyvind Vesselbo (V):

Nu vil jeg sige, at hvis man følger området omkring familiesammenføringer, så kan man jo udmærket udvikle den politik, der er på området, og sige, at fordi vi ikke har fået stoppet alle tvangsægteskaber, er det måske en god idé at sige, at vi så prøver at skærpe straffen ved at gøre det yderligere svært og gøre det klart, at det vil vi ikke acceptere i Danmark.

Det, der undrer mig, er, at oppositionen her fremsætter et forslag, som i øvrigt er dækket af en paragraf i straffeloven i forvejen, og så siger hr. Morten Østergaard, at man ønsker at skærpe straffen, når man inden for rammerne af dette stiller det samme forslag igen. Jeg kan altså ikke se, at det i sig selv har et formål at fremsætte et forslag, der i forvejen er dækket. Tænk, hvis vi

gjorde det på alle områder. Vi har lovforslag nok i forvejen, så det at fremsætte et forslag, der er dækket i forvejen, er da noget specielt.

(Kort bemærkning).

Sophie Hæstorp Andersen (S):

Det er jo interessant, at sangen i dag er, at man afviser forslaget, fordi det ikke har nogen effekt, fordi det foreslår noget, der er gennemført. Det er jo slet ikke de argumenter, man har brugt de foregående gange. Det er bare sådan lidt pusse-løjerligt, kan man sige.

Jeg synes da, at det er interessant, at hr. Eyvind Vesselbo får det til at lyde, som om alle familiesammenføringer pr. definition er tvangsægteskaber og har været det op igennem 1990'erne. Jeg kan ikke helt huske det, men jeg erindrer faktisk ikke, at Venstre var specielt optaget af at forebygge tvangsægteskaber i 1990'erne, og i så fald kan man jo i hvert fald spørge om, hvorfor det skal tage 6 år, før man opnår indsigt i, at det rent faktisk hjælper at gøre noget ved straffeloven på det her område.

Jeg vil egentlig bare have hr. Eyvind Vesselbo til også at bekræfte, at Socialdemokratiet faktisk både før og efter valget i 2001 støttede ideen om at indføre en 24-års-regel, at den samlede opposition har været med til at støtte oplysningskampagner om at forebygge tvangsægteskaber, mægling i familier, krisecentre, flere penge til krisecentrene osv. Mon ikke det er noget, som faktisk har optaget både opposition og nu også Venstre igennem de sidste 5-6 år?

(Kort bemærkning).

Eyvind Vesselbo (V):

Nu er det sådan, at det, jeg sagde i min ordførertale – jeg går ud fra, at fru Sophie Hæstorp Andersen hørte efter det, jeg sagde – var, at der var et meget stort antal familiesammenføringer op igennem 1990'erne, og at antallet steg år for år, og så sagde jeg, at der iblandt dem ganske givet også har været et stort antal tvangsægteskaber. Det ville være underligt andet. Jeg sagde i øvrigt også, at det var lidt svært at skelne mellem tvangsægteskaber og arrangerede ægteskaber. Men det, vi godt vil sætte ind over for, er tvangsægteskaber, fordi det netop er så stort et problem.

Grunden til, at det her kommer nu, er jo klar. Nu har vi lavet en lovgivning, som bremser de systematiske familiesammenføringer i generation efter generation, som ikke nødvendigvis behøver at være tvangsægteskaber, men kan være

arrangerede ægteskaber, og nu siger vi så, at vi godt vil tage ekstra fat på tvangsægteskaberne, og derfor er det et godt forslag, ministeren er kommet med.

Kl. 19.05

(Kort bemærkning).

Sophie Hæstorp Andersen (S):

Jeg vil bare spørge ordføreren med den gode hukkommelse: Kom Venstre med et forslag om at bekæmpe tvangsægteskaber i 1990'erne?

(Kort bemærkning).

Eyvind Vesselbo (V):

Jeg tror, at Venstre kom med mange forslag på udlændingeområdet om at begrænse familiesammenføringerne, ikke kun generelt, men også hvad angik de familiesammenføringer, som enten var arrangerede ægteskaber eller tvangsægteskaber. Det blev altså nedstemt af det flertal, som Socialdemokratiet var med i, og hvor Socialdemokratiet og De Radikale dannede regering.

Så for mig at se virker det en smule hyklerisk, at man nu fremsætter et forslag om at forbyde tvangsægteskaber, når man faktisk i 1990'erne havde åbnet sluserne for netop denne form for ægteskab.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Det kan være, jeg skal minde hr. Eyvind Vesselbo om, at det altså er Venstre og regeringen og Dansk Folkeparti, der indtil nu har afvist, at vi skulle lave noget på strafferetsområdet om tvangsægteskaber. Men nu er man så indstillet på at gøre noget.

Det, jeg vil spørge hr. Eyvind Vesselbo om, er i forbindelse med, at man fra Venstres side nu bakker op om justitsministeren med hensyn til, at der skal noget ind i straffelovgivningen om det her. Er det ikke meningen, at det skal være en tydeliggørelse af, at det er ulovligt? Er det ikke det, der er meningen med det forslag, som ministeren har lanceret, at det skal være tydeligt for folk, at det er ulovligt med tvangsægteskaber?

(Kort bemærkning).

Eyvind Vesselbo (V):

Jeg vil ikke mistænke hr. Steen Gade for ikke at kunne forstå, hvad jeg sagde, men det her var i hvert fald lidt en fordrejning af det, jeg sagde. Venstre har ikke på noget tidspunkt afvist at

gøre noget på det strafferetlige område, men vi synes jo bare, det er lidt overvældende at følge det her beslutningsforslag og vedtage det, når der i forvejen er noget, der dækker det, som står i det. Det er da lidt dobbelt, at man skal vedtage noget, der gælder i forvejen.

Til det hr. Steen Gade siger om, hvorvidt det her er noget med at tydeliggøre: Nej, det, der skal understreges her, er en strafsækpelse, sådan som jeg har forstået det, og det er også det, som Venstre går ind for, nemlig at tydeliggøre, at vi her gerne vil have en skærpelse af straffen, fordi vi synes, at tvangsægteskaber er en meget dårlig ting.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Hvis jeg forstod det rigtigt, så er det altså, for at det skulle tydeliggøre, at det er en rigtig dårlig idé med tvangsægteskaber, men hvis hr. Eyvind Vesselbo læste det forslag, han står og omtaler, så kunne han jo se, hvad forslaget handler om og tydeliggør over for folk, nemlig at det er en rigtig dårlig idé med tvangsægteskaber, og at det for øvrigt er ulovligt. Det er jo det, der er meningen med det forslag, som hr. Eyvind Vesselbo tager så enormt meget afstand fra.

Jeg vil bare så sige til hr. Eyvind Vesselbo, at det jo ikke klæder nogen at finde så mange hår i suppen i stedet for at sige: Vi vil lave det på en anden måde, og lad os nu arbejde sammen om det.

(Kort bemærkning).

Eyvind Vesselbo (V):

Nu er det jo sådan, at man må stå ved det beslutningsforslag, man har fremsat her, og deri er jo en lang række ting, som jeg overhovedet ikke har nævnt her, som bliver foreslået. Det er jo bl.a. også det, vi siger nej til. Når nu hr. Steen Gade er så optaget af de her tvangsægteskaber og altid har været det, så synes jeg, at når der nu kommer nogle gode forslag på området, så kan vi jo arbejde sammen om dem, og så kan hr. Steen Gade jo stemme for dem, når de kommer engang til efteråret.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen):

Tak til ordføreren. Den næste ordfører er fru Sophie Hæstorp Andersen.

(Kort bemærkning).

Sophie Hæstorp Andersen (S):

Socialdemokraterne ønsker et Danmark, hvor alle får en god uddannelse; et Danmark, hvor alle kan tale det danske sprog; et Danmark, hvor såvel kvinder som mænd deltager på arbejdsmarkedet; et Danmark, hvor mennesker med forskellige sociale og etniske baggrunde bor side om side; og et Danmark, hvor alle, uanset etnisk baggrund, føler sig som en velkommen og aktiv del af fællesskabet.

En ny undersøgelse for tænketanken om udfordringer for integrationsindsatsen i Danmark med Erik Bonnerup som formand udkom i midten af marts med en rapport vedrørende værdier og normer blandt udlændinge og danskere. En repræsentativ gruppe på omkring 4.500 indvandrere og danskere er blevet spurgt om værdier og normer, bl.a. om emner som demokrati, ytringsfrihed og ligestilling mellem kvinder og mænd. Rapporten konkluderer ikke overraskende, at indvandrere og danskere med anden etnisk baggrund i Danmark er meget forskellige. Mens danskere med anden etnisk baggrund eksempelvis er endnu gladere for deres ytringsfrihed, end etniske danskere er det, og generelt sætter stor pris på demokratiet, så kniber det derimod stadig nogle steder med ligestilling mellem kønnene, og nogle indvandrergrupper ser det som helt naturligt at blande sig i deres børns valg af både uddannelse og ægtefælle.

Kl. 19.10

Det er et problem, som vi ikke kan negligere. Valget af ægtefælle skal ingen andre end den enkelte mand og kvinde træffe. Socialdemokraterne anerkender hverken kulturelle, historiske eller religiøse undskyldninger for at tvinge en ung mand eller kvinde ind i et ægteskab, de ikke selv ønsker at indgå.

Socialdemokraterne har derfor støttet oplysningskampagner, projekter med mægling i familierne og krisecentre rettet mod ofre for tvangsægteskaber, alle sammen tiltag, der har hjulpet unge kvinder og mænd med at slippe for et uønsket ægteskab.

Som sagt er der forskelle blandt indvandrere, og langt fra alle unge med anden etnisk baggrund udsættes for trusler om arrangerede ægteskaber og tvangsægteskaber. Baggrunden herfor kender vi egentlig ikke så meget til, men der hersker ingen tvivl hos os om, at det handler om integration. Jo bedre vi er til at integrere unge med anden etnisk baggrund i samfundet, desto færre problemer vil der være i fremtiden med

tvangsægteskaber. Er de unge i gang med en ungdomsuddannelse, har et job og dermed egne indtægter, der gør, at de kan flytte hjemmefra, gør det det sværere for forældre og den øvrige familie at tvinge den unge imod dennes vilje.

Men dette laver ikke om på, at et tvangsægteskab er et tvangsægteskab for meget, og derfor har Socialdemokraterne været med til at fremsætte det beslutningsforslag, som vi behandler i dag, der skal kriminalisere tvangsægteskaber ved at skrive det ind i straffeloven.

Vi er meget glade for, at debatten og forslaget endelig har overbevist regeringen om, at dette er den rette vej at gå, som vi jo har kunnet høre justitsministeren sige i dag fra talerstolen, og som flere medier har sagt onsdag den 24. april. Vi skal nok finde ud af at få lavet en ordentlig løsning. Vi håber, at justitsministeren får lov til at lave en ordentlig paragraf, som vi kan stemme for alle sammen i Folketinget.

For os handler det bl.a. om den række af ulykkelige drabssager som f.eks. mordet på Ghazala Khan i Slagelse og om de mange ulykkelige kvinder, der i dag sidder på forskellige kvindekrisecentre uden kontakt til deres familie, eller som i sidste ende ender med at tage tilbage til familien for endnu en gang at blive tvunget ind i et uønsket ægteskab med en person fra forældrenes hjemland.

At sætte tvangsægteskaber ind i straffeloven skal således være med til at synliggøre, at det er ulovligt at tvinge andre til ægteskab mod deres vilje. Derudover er formålet at få de skyldige bag tvangsægteskabet dømt samt løbende at kunne følge med i antallet af sigtelser og domme på området. Kun derved kan vi få oplysninger om problemets omfang. Vi må videregive viden om, at man kan modtage vidnebeskyttelse, der kan sikre, at offerets sikkerhed skal være høj, og der skal igangsættes en lang række initiativer for at sætte skærpet fokus på de rettigheder, man har ifølge dansk lov.

Vi ser dette beslutningsforslag som en støtte til de unge blandt etniske minoriteter, der stadig må kæmpe for anerkendelse og retten til at vælge deres egen kæreste eller ægtefælle og dermed gå op imod nogle familiemønstre, der strider imod grundlæggende rettigheder omkring kønnets ligestilling og lige ret til selv at vælge partner.

Med de her ord kan jeg sende beslutningsforslaget videre.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen): Tak til ordføreren. Vi går videre i ordførerrækken. Næste ordfører er hr. Jesper Langballe.

Jesper Langballe (DF):

Tvangsægteskaber er noget dybt afskyeligt, som jo får fuldstændig uberegnelige konsekvenser, især når de foregår hos os i Danmark og med unge mennesker som parter i sagen, der i lighed med danske unge har mulighed for at forelske sig i en anden end den af forældrene udkårte, eftersom at man jo ikke her til lands kan holde pigerne indespærret. Så kan tvangsægteskaber føre til, at en far med koldt blod skyder sin datter eller tvinger en af sine sønner til at gøre det.

Samtidig er jo det at bekæmpe tvangsægteskaber en utrolig svær sag, fordi arrangerede ægteskaber ikke bare praktiseres af enkelte rabiate familier, men jævnfør hr. Naser Khaders erindringsbog af hele den samlede muslimske kultur, og fordi et tvangsægteskab jo pr. definition simpelt hen er et arrangeret ægteskab imod de unges udtrykte ønske.

Spørgsmålet er så bare, hvordan kampen mod tvangsægteskaber kan føres med nogen virkning. Vi ved, hvad der virker. Det gør 24-års-reglen og tilknytningskravet. Vi ved, at virkningen er helt formidabel, fordi de unge bliver gamle nok til at sige nej til deres forældre.

Kl. 19.15

Der er da samtidig noget rørende ved at se De Radikale og Socialdemokraterne nu her med en ihærdig kamp mod tvangsægteskaber lappe på alle de udlændingepolitiske ulykker, de har lavet gennem tiårene.

Da dette forslag blev fremsat første gang, sagde Dansk Folkeparti nej med den begrundelse, at der er tale om symbollovgivning. Det ville ikke gøre nogen registrerbar forskel, dels fordi det som forslag jo altså vil kriminalisere, hvad der er strafbart i forvejen, dels fordi der næppe vil blive rejst nogen sager på grundlag af en sådan lov. Det erkender forslagsstillerne jo faktisk også i deres bemærkninger.

Det sidste hænger jo sammen med, at man ikke vil få nogen af de unge, der er truet af tvangsægteskab, til at anmelde deres forældre, bl.a. fordi en stor del af det befinder sig i en gråzone, hvor man i praksis ikke kan føre bevis for, at der er tale om et tvangsægteskab. Justitsministeren gav et udmærket eksempel på det. Det kunne også handle om en udtalt trussel om at gøre en ung mand arveløs, hvis han ikke gifter

sig med kusinen fra hjemlandet. Er det f.eks. strafbar tvang til ægteskab?

Det standpunkt har vi stort set udtrykt siden med den tilføjelse, at vi jo ikke vil betragte det som noget ulykkeligt, at man gennemfører en virkningsløs lov. Det vil i hvert fald ikke skade. Men vi forstår da godt, at juristerne har betænkeligheder. Det er dem, der skal arbejde med at udmønte den gode hensigt i en klar og entydig lovtekst.

I dag har vi faktisk noget mere positivt at sige om sagen. Det hænger jo sammen med, at efter den frygtelige æresdrabssag med pigen Ghazala udtalte den offentlige anklager Jeanette Wincentz, at det ville være en fordel, hvis ordet tvangsægteskab stod i loven, for så kunne de unge sige til forældrene: Det her er ulovligt.

Vi har også lyttet til Rigsadvokatens svar, da justitsministeren spurgte, om en sådan lov ville have en signalværdi, der i sig selv kunne være bare et nok så lille bidrag til kampen mod tvangsægteskab. Det sagde han ja til, og på den baggrund kan vi gå ind for, at ordet tvangsægteskaber udtrykkeligt nævnes i loven, og at man på baggrund af det ord, det begreb, skærper straffeloven.

Vi har nu nogle kritiske anmærkninger. Skal der være mening i forslaget, må der gælde dobbelt strafbarhed. I stedet for det der med at lave en EU-harmonisering af straffeloven vil jeg gerne udtrykke min respekt for justitsministerens meget klare afvisning af det med det glimrende eksempel: Hvad nu, hvis det var rammerne for ytringsfriheden, der skulle harmoniseres med f.eks. Frankrig?

Det er dog også en mærkelig vej at gå. I stedet for at sige, som vi vil foreslå – så kan juristerne se på, hvordan det kan strikkes sammen – at vi simpelt hen indfører dobbelt strafbarhed, sådan at man, så længe man bor i Danmark, ikke bare kan rejse til et andet land og begå den her i Danmark kriminelle handling et andet sted og så komme tilbage og være straffri.

Så endelig med hensyn til det der med, at vi skulle udbrede det til hele EU, eller at regeringen skal presse på med det: En sådan harmonisering på dansk initiativ vil jo ganske enkelt stride mod vores EU-forbehold. Vi kan slet ikke overhovedet fatte, at Enhedslisten kan være med til at foreslå det her.

(Kort bemærkning).

Morten Østergaard (RV):

Jeg må sige, at jeg er en lille smule forvirret over, hvad Dansk Folkepartis holdning egentlig er. Jeg forstår, at alt det, der er forbudt og skal være forbudt, er forbudt i dag. Til gengæld er der en masse problemer ved specifikt at skrive i straffeloven, at det skulle være forbudt med tvangsægteskaber, for man ved ikke, hvad der er forbudt.

Kl. 19.20

Hvis man er tilfreds med den straffelov, vi har i dag, og ikke mener, det fører til noget nyt at skrive ind i straffeloven, at tvangsægteskaber er forbudt, fordi det var forbudt i forvejen, har man så ikke i dag nøjagtig de samme problemer, som man ville få i morgen, hvis man skrev tvangsægteskaber direkte ind i straffeloven? Jeg forstår det ikke, og derfor må jeg jo spørge hr. Jesper Langballe: Hvis alting er i den skønneste orden i dag, er det så ikke fuldstændig uklart, hvad det er, der er forbudt med hensyn til tvangsægteskaber i dag?

Er det Dansk Folkepartis opfattelse, at ingen i det juridiske system aner, hvor grænsen for et tvangsægteskab går i dag med de gældende straffelovsparagraffer?

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Ét er at arbejde med at lave en klar lovtekst. Noget andet er at fortolke den lovtekst, når der rent konkret opstår en straffesag. Det er klart, at i det første tilfælde, hvor man sidder og lovgiver, skal politikerne med juristernes hjælp jo altså sørge for hele tiden at have den anden situation for øje.

Da jeg for nogen tid siden diskuterede den her sag i P1 med fru Lotte Bundsgaard, sagde jeg udtrykkeligt, at til syvende og sidst kunne det jo faktisk være os ligegyldigt, om man gennemførte en virkningsløs lov. Den gør jo ikke nogen skade. Men jeg vil så sige, at på det punkt har vi flyttet os. Vi mener faktisk efter Ghazala-sagen, efter at have lyttet til anklageren der og efter at have lyttet til Rigsadvokaten, at vi vil tage det, som politifolk har sagt, til os, og sige: O.k., hvis der ligger et signal der, der kan give bare den mindste effekt i kampen mod tvangsægteskaber, vil vi gerne snakke om det.

(Kort bemærkning).

Morten Østergaard (RV):

Jeg er glad for, at jeg fik stillet spørgsmålet, for det var jo en noget mere klar tale, kan man sige,

fra hr. Jesper Langballe, at Dansk Folkeparti nu også tror på signalværdien, og at det dermed ikke, som jeg tror hr. Jesper Langballe kom til at sige den 22. februar til Berlingske Tidende, er noget pjat, fordi det for det første ingenting hjælper, og fordi det for det andet allerede er forbudt at tvinge folk ind i et ægteskab.

Der vil jeg bare give min kompliment til Dansk Folkepartis ordfører, hr. Jesper Langballe. Det er aldrig for sent at blive klogere, og man skal have lov at have et standpunkt, til man tager et nyt. Jeg vil gerne rose Dansk Folkeparti for som regeringen at have skiftet kurs i den her sag.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Jeg må lige korrigere hr. Morten Østergaard lidt. Hr. Morten Østergaard siger, at jeg tror på signalværdien. Nej, det er nu ikke en rigtig måde at udtrykke det på. Jeg tror på politiets vurdering af signalværdien. Derimod fæster jeg ingen som helst lid til Det Radikale Venstres vurdering af signalværdien. Den vil snarere få mig til at løbe skrigende bort.

Det er jo fuldstændig rigtigt, som hr. Morten Østergaard siger, at når man gør visse erfaringer med straffesager, en så alvorlig forbrudelse som Ghazalaskagen, hvor en offentlig anklager så bagefter kommer med en vurdering og Rigsadvokaten kommer med en vurdering, så er man simpelt hen en nedgravet betonklump, hvis man ikke kan blive klogere. Jeg er lige ved at sige, at så kunne man faktisk næsten melde sig ind i Det Radikale Venstre.

(Kort bemærkning).

Sophie Hæstorp Andersen (S):

Hr. Jesper Langballe er jo ikke uden humor, men jeg synes, jeg tidligere hørte ordføreren komme med en kraftig generalisering. Det må også have været en fortællelse, når der blev sagt, at muslimer i vid udstrækning praktiserede arrangerede ægteskaber, for der må jo have været den fortællelse, at der ikke blev sagt: Fundamentalistiske muslimer, fundamentalistiske hinduer, fundamentalistiske jøder, fundamentalistiske katolikker og fundamentalistiske kristne praktiserer arrangerede ægteskaber.

Jeg vil sige, at jeg personligt da kender flere med muslimsk baggrund, som faktisk er valgt til byråd og andre ting, og som ikke kunne drømme om at tvinge deres døtre eller sønner ind i et

arrangeret ægteskab, endsige tænke på et arrangeret ægteskab for deres sønner eller døtre.

Men det, der er det vigtige, og som var det vigtige i min ordførertale, er jo, at det er integration, de unges mulighed for at sige fra, der er det vigtige her. Det er de unges mulighed for at tage en uddannelse, for at komme på arbejdsmarkedet, der er det vigtige her. Hvad har Dansk Folkeparti egentlig bidraget med for at sikre, at de unge kan få et arbejde, så de bliver økonomisk uafhængige af deres forældre?

Kl. 19.25

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Må jeg lige allerførst sige, at det jo ikke er noget dårligt udbytte af en folketingsforhandling, hvis man kan gå herfra med et godt bogtip, og jeg har et godt bogtip, som fru Hæstorp Andersen kan gå herfra med. Jeg vil anbefale hende at læse hr. Naser Khaders meget gribende erindringsbog, hvis ikke hun har gjort det, den, der hedder »khader.dk«, hvor han skildrer det her problem som noget meget personligt og samtidig gør opmærksom på, at det her ikke er en niche for enkelte rabiate familier, det er en hel, samlet muslimsk kultur.

Det er klart, at der selvfølgelig er de undtagelser, fru Hæstorp Andersen taler om, nemlig mennesker, som efterhånden dårlig nok er muslimere mere, fordi de er så præget af dansk tankegang. Sådan går det da heldigvis. Der sker da en vis integration. Men altså, prøv at læse den bog.

Så vil jeg sige, at hvad Dansk Folkeparti har gjort for integration og for at få de unge ud på arbejdsmarkedet, er dog et fantastisk spørgsmål. Hvis ikke det var så dumt, så ville jeg næsten sige, at det var uforskammet. Hvad har Socialdemokratiet gjort?

Vi har deltaget sammen med regeringen i en plan, der hedder »Ny chance til alle«, hvor Socialdemokratiet meldte fra og lagde armene over kors.

(Kort bemærkning).

Sophie Hæstorp Andersen (S):

Jeg synes jo, det er interessant, at ordføreren for Dansk Folkeparti nu faktisk indrømmer, at integration virker, når det kommer til at modvirke tvangsægteskaber og arrangerede ægteskaber. Og derfor må jeg igen sige, at Socialdemokratiet har indgået op til flere integrationsforlig med regeringen. Det kan godt være, at der var et, vi ikke stod på. Det var nok, fordi der også var en

masse andre ting i det forlig, som vi ikke kunne stå inde for. Men integration er jo netop det, som den samlede opposition har forsøgt at sætte på dagsordenen igen og igen og igen, og hvor vi er blevet hældt ned af brættet bl.a. af Dansk Folkeparti.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Det er dog en mærkværdig fremstilling. Det er faktisk Dansk Folkeparti og regeringen, der positivt har bidraget til integrationen. Der er kommet nogle forvirrede forslag en gang imellem fra Socialdemokratiet. Der er jo ikke kommet nogen som helst samlet plan.

Det kan man måske heller ikke forlange, for Socialdemokratiet har ikke et embedsmandsapparat til at forberede sådan noget. Men så kunne man dog i hvert fald, når man var gået med i en så storstilet og ambitiøs plan som »Ny chance til alle« og havde skrevet under på det, have ladet være med på grund af indre splid i Socialdemokratiet og fnidder fnadder at dolke sin integrationsordfører og undsige aftalen og springe fra.

(Kort bemærkning).

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Jeg er jo fuld af forståelse for hr. Jesper Langballe sådan slåen lidt krølle på sig selv og sin tunge for at undgå at støtte et forslag fra oppositionen, som han ellers giver udtryk for at være enig i.

Men det, jeg godt vil spørge hr. Jesper Langballe om, er så alle de her udsagn om harmonisering i forhold til andre EU-lande. Jeg kunne godt tænke mig at vide, om hr. Jesper Langballe har læst det her forslag, som om vi skulle have nogen som helst intention om, at EU skulle bestemme, hvordan lovgivningen om tvangsægteskaber skal være i Danmark eller i Frankrig eller Litauen eller et eneste EU-land for den sags skyld, om det er den måde, hr. Jesper Langballe har læst forslaget på, for så synes jeg, han skulle læse det igen.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Jeg står med forslaget her. Det er faktisk ikke til at se ud af formuleringen, præcis hvad meningen er. Det kunne betyde en sådan harmonisering. Det kunne også betyde, at man satte en række parallelaftaler i gang. Det kunne det må-

ske, men det er helt klart, at det her altså ikke er noget, man ville vente fra Enhedslisten:

»Forslagsstillerne finder det nødvendigt, at en kriminalisering af tvangsægteskaber udvides til også at gælde i vore nabolande. EU's regler om arbejdskraftens frie bevægelighed gør det muligt for alle borgere ... at tage ophold i andre EU-lande.«

Altså, må jeg spørge, hvorfor Enhedslisten dog bevæger sig ind på sådan en glidebane i forhold til det, der ellers er Enhedslistens princip, i stedet for at foreslå dobbelt strafbarhed?

Kl. 19.30

(Kort bemærkning).

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Så kunne det godt være, jeg skulle prøve at forklare hr. Jesper Langballe Enhedslistens politik. Enhedslisten er nemlig varm tilhænger af internationalt samarbejde – *varm* tilhænger af internationalt samarbejde.

Der, hvor vi sætter grænsen, er, at EU ikke skal bestemme lovgivningen på sådan et område her i nogen som helst lande. Det, der står i forslaget, er, at regeringen skal arbejde for, at alle andre EU-lande og ansøgerlande indfører en lignende lovgivning. Vi håber da på, at man vil indføre en lovgivning. Vi synes, at den lovgivning, vi har foreslået i Danmark, er en god lovgivning. Vi synes faktisk også, at det vil være en god lovgivning i Frankrig, men det er det franske parlament, der bestemmer, hvad de bestemmer osv.

Så jeg håber, at jeg har fået beroliget hr. Jesper Langballe så meget, at vi vist har fået alt på plads nu, så nu kan hr. Jesper Langballe roligt støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Man undrer sig jo så over, hvorfor det lige netop drejer sig om andre EU-lande, hvorfor det ikke drejer sig om alle mulige andre lande end EU-lande. Det her lugter langt væk af, at man ikke har tænkt sig om.

Men i øvrigt er det da rigtigt, at Enhedslisten er international og jo så og sige kan favne alt, og hr. Jørgen Arbo-Bæhr kan i særdeleshed; han kan bl.a. favne en folketingskandidat, der ikke ved, om hun går ind for dødsstraf og ikke kan huske, om hun stillede op for Socialdemokratiet for 3 år siden. Alt kan Enhedslisten favne, og det synes jeg er rigtig flot.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen): Tak til ordføreren. Der er ikke flere, der har bedt om korte bemærkninger. Næste ordfører er fru Henriette Kjær.

Henriette Kjær (KF):

I Det Konservative Folkeparti tager vi afstand fra tvangsægteskaber. Det at tvinge nogen til noget imod deres vilje er grundlæggende usympatisk og da heldigvis også allerede forbudt i lovgivningen. Det vigtigste for os Konservative er at slå fast, at tvangsægteskab allerede er forbudt, for når man følger med i debatten og hører forslagsstillernes retorik, så kunne det nogle gange lyde, som om det ikke i dag er muligt at straffe mennesker, der medvirker til at tvinge andre mennesker ind i et ægteskab.

Men det er altså muligt. Flere FN-dokumenter, som Danmark har tilsluttet sig, gør det helt klart, at man ikke kan tvinge nogen ind i et ægteskab mod deres vilje; både FN's verdenserklæring om menneskerettighederne, artikel 16, FN's konvention om civile og politiske rettigheder, artikel 23, og FN's konvention mod kvindediskrimination siger alle, at mænd og kvinder, der har nået myndighedsalderen, har ret til at gifte sig, og at ægteskab kun kan indgås med deres fulde og frie samtykke. Men der er jo også selvstændige forbud i den danske lovgivning mod tvangsægteskaber. Uanset om vi taler ægteskab eller andet, er det forbudt ved vold eller ved trusler om vold at tvinge nogen til at gøre noget mod deres vilje, og også den danske ægteskabslov, § 24, slår fast, at ægteskaber skal være indgået af egen fri vilje.

Så dette forslag fra De Radikale, Socialdemokraterne, SF og Enhedslisten vil ikke ændre på tingenes tilstand. Man kan derfor sige, at forslaget er et paradeforslag, som ikke hjælper ofrene for tvangsægteskaber.

Vi Konservative mener, at der skal gøres noget, som virker effektivt og forebyggende for at forhindre tvangsægteskaberne. Derfor er vi meget tilfredse med de udmeldinger, som justitsministeren kom med i går, og som hun har fulgt op her i dag i sin besvarelse. Her lægger ministeren op til, at der udmåles en højere straf, en skærpet straf om man vil, for de mennesker, der har medvirket til og tvunget et andet menneske ind i et tvangsægteskab. Det skal jo ses i forhold til de meget høje menneskelige omkostninger, ofrene for tvangsægteskaber må lide under, og med den skærpelse vil det stå helt klart, at vi i Dan-

mark under ingen omstændigheder accepterer tvangsægteskaber, og at straffen for at medvirke til det er høj.

Så vi kan derfor ikke støtte forslaget her, men vi ser frem til justitsministerens udspil i den kommende folketingsamling.

Kl. 19.35

(Kort bemærkning).

Morten Østergaard (RV):

Jeg kunne godt tænke mig at spørge fru Henriette Kjær mere specifikt om det her med det internationale samarbejde, som også optog hr. Jesper Langballe. Justitsministeren lægger nu op til at foreslå, og det er altså så regeringens nye linje, at det skal være en skærpende omstændighed, og dermed at tvangsægteskaber skal skrives ind i straffeloven. Ville det være en fordel for kampen mod tvangsægteskaber, at andre lande gjorde det samme, eller ville det ikke?

(Kort bemærkning).

Henriette Kjær (KF):

Det vil da naturligvis være en fordel, ligesom jeg også synes, det ville være en fordel, hvis Sverige indførte en 24-års-regel, så kvinderne dér – og for den sags skyld også de unge mænd – bedre kan gardere sig mod at komme ind i et ægteskab, de ikke er interesseret i at komme ind i.

(Kort bemærkning).

Morten Østergaard (RV):

Hvis fru Henriette Kjær er af den overbevisning, at det vil være en fordel for kampen mod tvangsægteskaber, kan fru Henriette Kjær så skabe mening i, at justitsministeren ikke vil arbejde for, at andre lande følger i Danmarks fodspor, når det her lovforslag om at skrive tvangsægteskaber ind i straffeloven bliver vedtaget?

(Kort bemærkning).

Henriette Kjær (KF):

Jeg tror altså, at de andre lande er ganske udmærket klar over, at der kan være problemer med tvangsægteskaber, og så har de vel hver især deres måde at gribe det an på. Og det kan jo virke anmassende på deres selvstændighed i forbindelse med lovgivning at komme og presse på. Jeg tror, at de fleste af dem har ambassadører siddende her i Danmark, der følger med i dansk lovgivning og sørger for, at man i de enkelte lande også bliver inspireret af de gode ideer, som vi har i Danmark.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Jeg vil spørge fru Henriette Kjær, om hun mener, at det er vigtigt, at man kan have et sted i loven, som man kan pege på, og hvor der står, at det er kriminelt at tvinge nogen ind i et ægteskab.

(Kort bemærkning).

Henriette Kjær (KF):

Ikke nødvendigvis, for som jeg nævnte i min ordførertale, så har vi jo ratificeret de forskellige FN-erklæringer, der helt klart slår fast, at det ikke må finde sted. Og vi har også vores egen lovgivning, som ministeren og flere før mig også har nævnt, lovgivning, der forbyder at tvinge nogen til noget. Og det i sig selv er nok. Kombineret med den handlingsplan, regeringen har lavet mod tvangsægteskaber, og kombineret med den offentlige debat, der er, så mener jeg faktisk, at det for den sags skyld er rigeligt. Og det, ministeren lægger op til nu, er at skærpe straffen for dem, der tvinger nogen til noget, som de ikke vil være med til, og som kan have meget store konsekvenser for de mennesker, det går ud over.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Jeg kan sådan set godt forstå, at fru Henriette Kjær svarer, som hun gør – det er vel også sådan nogle talepapirer, hun har fået ovre fra ministeriet – og på en eller anden måde er det jo et meget interessant svar, for jeg står netop med et citat fra Berlingske Tidende, ikke fra en tilfældig person, men sådan set fra justitsministeren, hvor hun siger, at det er meget vigtigt, at der er en mulighed for direkte at pege på et sted i loven, hvor der står, at det altså er kriminelt at tvinge nogen ind i et ægteskab i Danmark.

Jeg vil sige til fru Henriette Kjær: Ja, det er jo det, der er oppositionens idé. Men det er altså også justitsministerens idé. Og egentlig beklager jeg bare lidt, også, kan man sige, på fru Henriette Kjærs vegne, at hun er blevet sendt ud i det der ærinde, som på en måde er lidt latterligt, og hvor man skal sige, at man er så meget imod oppositionens forslag, men hvor man jo alligevel kommer med et forslag, som grundlæggende bygger på det samme, nemlig at det skal kunne ses, at der er et sted i loven, hvor der står, at det er forbudt.

(Kort bemærkning).

Henriette Kjær (KF):

For det første – og det kan være, jeg skal adressere kritikken til ministeren – så er servicen ikke så god i Justitsministeriet, at vi, der er ordførere, sådan får talepinde derfra. Det kunne man da selvfølgelig lave om på. Det er ikke sket i dette tilfælde.

Men så vil jeg også sige – og det er fuldstændig sagligt – at jeg mener, at det forslag, der ligger her fra oppositionen, er et paradeforslag; det er en markering af, at man er imod tvangsægteskaber. Det er også godt nok, for så får vi den her debat. Jeg håber, at den bliver citeret i pressen – det blev den, inden den kom – så vi igen kan sende det her signal om, at det er uacceptabelt. Det synes jeg er vigtigt.

Men det er jo ikke sådan, at ministeren nu kopierer det her forslag og skriver ind i straffeloven, at tvangsægteskab er forbudt. Det er noget andet og mere, ministeren vil, og som jeg sådan set synes er mere ambitiøst. Derfor er jeg meget enig med hende i, at det er det, der skal til for at forebygge tvangsægteskaber.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen):

Tak til ordføreren. Den næste ordfører er hr. Steen Gade.

Kl. 19.40

Steen Gade (SF):

SF er medforslagsstiller på forslaget her, og det er vi med glæde, fordi vi mener og længe har ment, at det er vigtigt at give det signal, at man også i straffeloven kan se, at det danske samfund virkelig for alvor ønsker at give et signal om, at tvangsægteskaber er helt uacceptable.

Vi har længe kritiseret regeringen og dens flertal for at gøre for lidt på det her område. I den sammenhæng har oppositionen jo også kigget på de konkrete sager, der har været i Integrationsministeriet, hvor man har afvist ægteskaber på grund af mistanke om tvang. Og jeg må da sige, at gennemlæsningen af de sager har været med til at åbne øjnene for, at vi gør for lidt i Danmark på det her område. Vi gør for lidt i Danmark.

Forklaringen på det er givetvis den, som hr. Langballe kom med. Vi har haft 24-års-reglen, og der har man jo så bildt folk ind, at det løste spørgsmålet om tvangsægteskaber, samtidig med at det samme flertal har sagt nej til at lave undersøgelser om, om den virker. Det er jo det mest interessante, nemlig at man siger, at man

ved, at den virker. Til gengæld har man jo ingen undersøgelser af, om den virker, og det er vel derfor, at man har været låst fast i at sige nej til det her, kan man sige, i så lang tid.

Nu er det jo ved at vende, og jeg vil så citere justitsministeren endnu en gang fra Berlingske Tidende:

»Jeg påstår ikke, at vi med et snuptag løser problemerne med tvangsægteskaber, men det her kan bruges til at holdningspåvirke folk, og så giver det både de unge – men også imamer og andre, der har kontakt med de her familier – en mulighed for direkte at pege på et sted i loven, hvor der står, at det altså er kriminelt at tvinge nogen ind i et ægteskab i Danmark.«

Det er også det, jeg tror jeg har fået ud af det: Ministeren kommer med et forslag om, at det skal stå direkte i loven. Det er ikke en selvstændig paragraf, har jeg forstået, og jeg har også forstået, at det er i forbindelse med strafferammen, men det skal stå i loven, og dybest set er det jo det, det her forslag handler om. Det er et beslutningsforslag, det er ikke detaljeret ud i paragrafer, og derfor synes jeg faktisk, at ministeren er lidt til grin med den måde, hvorpå hun har taget den her sag. Det var den simpleste sag af verden at sige: Alle detaljer her er vi ikke enige i, men den del, der handler om den danske del – det handler jo ikke om det der med EU – er vi nu på linje med skal kunne fremgå af straffeloven, nemlig at tvangsægteskaber skal være nævnt, og vi er også optaget af den signalværdi, der ligger her.

Det har været vores argument, det med signalværdien, og jeg kan jo i samme udgave af Berlingske Tidende se, at Jørn Vestergaard siger, at et sådant signal kan tænkes at få en betydning for personer i de miljøer, både for dem, der skal beskyttes mod tvangsægteskaber, og for dem, der skal forhindres i at tvinge andre. Signalet kan også være væsentligt for relevante myndigheder, som på den måde får besked om, at der skal sættes seriøst ind med hensyn til retshåndhævelsen.

Det er mit syn. Jeg tror faktisk også, det er det, der kan komme ud af ministerens forslag. Så det havde måske været sjovere at slutte det her med, at vi skrev en beretning i udvalget, hvor vi måske i enighed kunne formulere nogle af de hovedprincipper, der skal fremgå af en lovgivning, der kommer til efteråret. For det her er jo ikke et lovforslag, det er et beslutningsforslag.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen): Tak. Hr. Jørgen Arbo-Bæhr som ordfører.

Kl. 19.45

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Jeg synes egentlig, at vi i oppositionen skal være glade i dag. Det synes jeg, fordi vi jo op til flere gange nu har fremsat et beslutningsforslag, som bl.a. er et kraftigt signal og en hjælp til de unge mennesker, som bliver udsat for tvang i forbindelse med det, som ellers burde være et frit valg om, hvem man vil gifte sig med, hvornår og hvorfor, altså at de mennesker også får et redskab i hånden til at forsøge at modvirke denne tvang med.

Og når jeg synes, at vi skal være glade, så er det, fordi jeg har meget, meget svært ved at se, at justitsministeren ikke rent faktisk har forstået, hvad vi mener, at justitsministeren ikke har forstået, at det, at man skriver tvangsægteskaber ind i straffeloven, har en selvstændig værdi, hvis det, man vil, rent faktisk er at bekæmpe tvangsægteskaber efter bedste evne.

For Enhedslisten er det her spørgsmål vigtigt. Retten til frit at vælge, hvem man vil gifte sig med, er, om ikke en grundlæggende rettighed, så i hvert fald en menneskelig rettighed, som vi mener at alle bør have.

Vi har jo ikke forstået med det beslutningsforslag, der ligger her i dag, at det løser alle problemer med tvangsægteskaber. Det kræver en meget mere målrettet indsats med hensyn til integration, med hensyn til oplysning, med hensyn til rent faktisk også at kunne sikre de unge mennesker, som modsætter sig tvangsægteskaber, mod, at det får konsekvenser for deres videre liv. Men alene det forslag, der ligger her i dag, vil være et fremskridt, i forhold til hvordan situationen er nu. Og det tror jeg egentlig, efter at vi nu har genfremsat det her forslag, faktisk efterhånden er gået op for andre end oppositionen, og derfor synes jeg, at vi har grund til at være glade. For det her forslag udmærker sig jo ved at være målrettet mod lige præcis tvangsægteskaber, at være et forslag, som giver nogle virkninger uden at give bivirkninger.

I virkeligheden er det jo det, diskussionen om 24-års-reglen har drejet sig om. For hvad er det nu, der er sket i forbindelse med 24-års-reglen? Ved vi, om den virker? Er det undersøgt, om den virker? I så fald: Hvor meget virker den, og for hvor mange virker den? Og desværre er svaret: Det ved vi ikke. Og det er der ingen der ved, for det er aldrig blevet undersøgt.

Det eneste, vi ved, er, at den i hvert fald har haft negative virkninger. Det er de negative virkninger, som vi alle sammen, alle os, der sidder her i salen, er blevet konfronteret med. Det er alle de mennesker, der er kede af det, der er sure, eller som reagerer på den uretfærdighed, at de ikke har kunnet få den grundlæggende ret til at gifte sig med den, de vil, og at bo med den, de gifter sig med, hvor de vil. Det er den eneste dokumenterede virkning af 24-års-reglen, og det er en negativ virkning, der ikke har noget med tvangsægteskaber at gøre.

Derfor er det her i modsætning til 24-års-reglen et godt forslag. Jeg synes ikke, at vi skal være så kede af det, hvis regeringen føler sig for fin, eller Dansk Folkeparti føler sig for fin til at stemme for det. Jeg synes, at vi skal være glade for, at justitsministeren efterhånden retter ind og fremsætter et forslag, der ligner det her forslag til forveksling.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Det er ikke, fordi jeg tror, det her pædagogiske forsøg over for hr. Jørgen Arbo-Bæhr vil bære nogen frugt, men jeg kunne godt tænke mig at spørge hr. Jørgen Arbo-Bæhr, hvordan han tænker sig en undersøgelse af tvangsægteskaber, der ikke blev til noget, skal laves. Skal man gå ud og udspørge mennesker, der ikke er blevet udsat for et tvangsægteskab – altså, jeg tænker på den efterlyste undersøgelse af, om 24-års-reglen virker?

Derimod synes jeg, at det er så indlysende, at vi har en fremragende undersøgelse, nemlig nogle tal, der viser et drastisk fald i familiesammenføringerne. Det betyder ikke, at det er familiesammenføringerne, vi taler om, og at det er dem, der i den her forbindelse skal undgås. Men vil hr. Arbo-Bæhr ikke give mig ret i – det vil han sikkert ikke, men nu spørger jeg alligevel – at faldet i antallet af familiesammenføringer peger klart og entydigt i retningen af et fald i antallet af tvangsægteskaber?

Kl. 19.50

(Kort bemærkning).

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Hr. Jesper Langballe har fuldstændig ret i, at jeg ikke vil give ham ret, for det er jo en kortslutning. Altså, at lave en sammenhæng mellem antallet af familiesammenføringer og antallet af

tvangsægteskaber findes der ikke belæg for nogen som helst steder.

Derfor har vi jo gerne villet prøve at få en undersøgelse. Jeg ved godt, at vi ikke kan få en undersøgelse, som kan sige 417 ægteskaber her og 319 ægteskaber der, selvfølgelig kan vi ikke det, men man kunne jo forsøge at undersøge, om vi kan finde frem til nogle virkninger i forhold til lige præcis tvangsægteskaber. Og hvis man ikke kan det, så synes jeg bare, at man skal lade være med som hr. Jesper Langballe at stå heroppe på talerstolen gang på gang og sige: Vi ved, at det virker. For det er ikke rigtigt; vi ved ikke noget som helst om, om det virker eller ej.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Jeg vil sige til hr. Jørgen Arbo-Bæhr: Jamen altså, jeg forsøger igen. Jeg føler mig sådan lidt ligesom Sisyfos, der prøvede at rulle en stor, tung sten op på toppen af et bjerg og aldrig nogen sinde nåede derop. Men nu prøver jeg igen.

Er det ikke rigtigt, at hvor man vil gennemføre et tvangsægteskab, er det typisk mellem et herboende udlændingebarn og en fra hjemlandet? Er det ikke rigtigt, at for at kunne gennemføre det, skal der en familiesammenføring til? Og er det ikke rigtigt, at når vi efter at have indført 24-års-reglen har kunnet registrere dette drastiske fald, så er der selvfølgelig sket et drastisk fald i tvangsægteskaberne? Med en sandsynlighed på 99,99 pct. sikkerhed tilsiger det en, at der er sket et fald – o.k. jeg ved ikke, om man kan kalde det et vandtæt bevis.

(Kort bemærkning).

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Jeg vil sige til hr. Jesper Langballe, at problemet er, at man jo ikke kan foretage den der slutning, at der er en sammenhæng mellem et fald i antallet af familiesammenføringer og et fald i antallet af tvangsægteskaber. Altså, problemet er, at hr. Jesper Langballe forsøger at sige: Som udgangspunkt må vi gå ud fra, at en eller anden procentdel, eller hvad det kan være, af antallet af familiesammenføringer skulle være tvangsægteskaber. Hvor ved hr. Jesper Langballe det fra? Det er aldrig nogen sinde blevet undersøgt. Og det er der, jeg bare siger: Når det ikke er undersøgt, så kan man heller ikke påstå, at det virker. Det eneste, jeg notorisk ved, er, at der er bivirkninger, som er negative.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen): Der er endnu et medlem, der har bedt om ordet for en kort bemærkning. Fru Sophie Hæstorp Andersen.

(Kort bemærkning).

Sophie Hæstorp Andersen (S):

Nu er det jo ikke nogen hemmelighed, at Socialdemokratiet rent faktisk støtter 24-års-reglen.

Det, jeg vil sige, er, at det ikke betyder, at vi ikke går ind for, at man skal undersøge, hvordan 24-års-reglen virker f.eks. på brugen af tvangsægteskab og lignende. En af årsagerne hertil er jo også, at vi selvfølgelig skal have undersøgt, at brugen af tvangsægteskaber, det at tvinge nogen til et ægteskab, selvfølgelig ikke bare flytter over til at blive et nu dansk anliggende, hvor man laver nye arrangerede ægteskaber eller tvangsægteskaber internt i landet frem for ud af landet, som måske kan have været tilfældet før.

Men indtil vi får den undersøgelse – og det har regeringen jo ikke rigtig villet bakke op om – så vil jeg godt sige, at de tilbagemeldinger, Socialdemokratiet får fra unge med anden etnisk baggrund, unge kvinder og mænd, jo er, at 24-års-reglen rent faktisk har givet dem et pusterum til at få uddannelse, til at få arbejde og til at frigøre sig fra deres forældre, så de bedre kan stå imod de her familiemønstre om, at man skal gifte sig med en eller anden, som ens forældre har fundet i hjemlandet.

(Kort bemærkning).

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Jeg bliver stadig væk nødt til at fastholde, at man ikke kan sige noget som helst kvalificeret om, hvad det er for nogle virkninger, 24-års-reglen har haft på tvangsægteskaber, uden at man har undersøgt det. Der kan være et utal af forskellige ting, som er konsekvenser af 24-års-reglen; folk, der bosætter sig andre steder, ægteskaber, der foregår på andre måder, tvangsægteskaber på et senere tidspunkt end lige præcis i forhold til 24-års-reglen.

Kl. 19.55

Jeg kan ikke svare på de ting. Det eneste, jeg kan svare på, er alle de eksempler, jeg er stødt ind i, og jeg må indrømme, at jeg ikke har tal på dem, jeg ved jo ikke, hvor mange det er, men der er bare utallige eksempler på, hvordan 24-års-reglen har forhindret nogle mennesker, som gerne ville giftes, og hvor der ikke var bare en grad af tvang i det, i at blive gift og bosætte sig i Danmark.

(Kort bemærkning).

Sophie Hæstorp Andersen (S):

Nu vil jeg først lige korrekse: 24-års-reglen forhindrer jo ikke nogen som helst i at gifte sig. Det har vi en anden lovgivning der tager sig af, og der skal man være 18 år. Det, den forhindrer, er, at man tager bo i Danmark, indtil den ægtefælle, man ønsker at få familiesammenført, er 24 år. Og der kan man sige: Jamen det er fuldstændig rigtigt, at så længe vi ikke har en undersøgelse, så kan ordførerens efterretninger jo være lige så gode som mine efterretninger, og derfor skal vi selvfølgelig have undersøgt, hvad det er, der sker med de her tvangsægteskaber. Bliver der nye mønstre, eller giver det her rent faktisk en effekt? Men indtil da er den ens efterretninger vel lige så gode som den andens.

Vores efterretninger er, at mange unge med anden etnisk baggrund har været rigtig glade for reglen, fordi den har givet dem et pusterum til at uddanne sig og blive uafhængige af deres forældre.

(Kort bemærkning).

Jørgen Arbo-Bæhr (EL):

Nu mener jeg selv, at jeg gjorde meget ud af det. Og jeg er fuldstændig enig med fru Sophie Hæstorp Andersen i, at det, det handler om, er, at man ikke kan bosætte sig i Danmark, og at det så medfører som konsekvens, at der er nogle, der reelt ikke kan gifte sig, eller i hvert fald, at det vil være omsonst – det er så noget andet.

Jeg synes bare, at det, vi skal fastholde, er, at der er lavet en lovgivning, hvor man ikke ved, om den har haft nogen betydning, eller hvor det godt kan være, at den har haft betydning for to, det skal jeg ikke kunne sige, men man ved ikke, hvad betydningen har været for det, man angiveligt gerne vil gøre noget ved, nemlig tvangsægteskaber. Men man har lavet en lovgivning, som samtidig skyder med spredde hagl på alle de mennesker, som rent faktisk godt vil have lov til at bo med deres ægtefælle fra et andet land i Danmark. Og den slags lovgivning mener jeg er en uskik.

Jeg kan nævne andre eksempler, hvor jeg ved, at Socialdemokraterne er enige med os; start-hjælpen er et godt eksempel.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen):

Tak til ordføreren. Jeg giver nu ordet til ordføreren for forslagsstillerne, hr. Morten Østergaard.

Morten Østergaard (RV):

Når man laver et beslutningsforslag og fremsætter det i Folketinget, er det selvfølgelig altid med det lønlige håb, at det bliver vedtaget. Når man kigger på, hvor mange beslutningsforslag der bliver vedtaget, så kan man sige, at så var det måske spild af tid at gøre øvelsen. Men jeg synes, at den her debat viser, at det er det her på ingen måde. Det har taget nogle år og nogle genfremsættelser at komme hertil, hvor vi er i dag, men vi er kommet dertil, hvor regeringen har skiftet holdning og nu er parat til at indskrive tvangsægteskaber i straffeloven.

Så er der uenighed om, hvordan man gør det på den mest effektive og juridisk mest håndterbare måde, og den diskussion er vi meget villige til at indgå i. Men jeg synes, at det helt overordnede er, at vi er glade for at have fremsat det her beslutningsforslag, og at det nu fører til, at vi står her og kan sige, at inden for en overskuelig fremtid vil det fremgå klart af straffeloven, at tvangsægteskaber ikke accepteres på nogen måder i Danmark. Vi tror, at det har en effekt, og glæder os til arbejdet med lovforslaget, når det kommer.

Derfor vil jeg også kvittere for justitsministerens indlæg og sige, at den skærpelse, som der er lagt op til, og som ikke mindst nu med ministerens egne ord fra Berlingske Tidende bliver lagt frem for at holdningspåvirke, synes vi er en udmærket model. For vi tror også, at det kan lade sig gøre at holdningspåvirke, vi tror, at der er en signalværdi. Og det er ikke noget, vi sådan har gået i vores egen uvidenhed, som jeg tror hr. Jesper Langballe måske ville tro, og regnet ud. Nej, det er noget, som vi forstår på de mennesker, der har med det at gøre. Der vil bestemt være noget at kunne bruge en sådan paragraf til.

Jeg vil også godt kvittere for, at vi kan få en diskussion om, hvordan vi løser problemet med jurisdiktion og de grænseoverskridende tvangsægteskaber. Det vil vi kigge nærmere på under den udvalgsbehandling, vi skal have, og som måske kan føre frem til en beretning eller andet.

Jeg vil også lige nævne her, at når man så kommer til, at lovforslaget bliver gennemført, synes vi, at det vil være klogt der at følge op med hensyn til dommerstanden, således at man der får et kursus, eller hvad man nu vil kalde det, i, hvordan den nye paragraf skal anvendes, for det er jo altså noget, hvor det har vist sig at være meget vanskeligt at nå til en domfældelse, og det kan jo være rart ligesom at være i øjenhøjde med det.

KI. 20.00

Jeg vil så også sige, at når ministeren så ikke er så vild med de formuleringer, der ligger i beslutningsforslaget, er det jo noget af det, som kan skabe lidt forvirring. Når man har det synspunkt, som regeringspartierne og Dansk Folkeparti har om, at tvangsægteskaber er forbudt i forvejen, synes jeg, det kan være godt lige at starte med at kigge på den paragraf, som forbyder tvangsægteskaber, og det er § 260, stk. 1, nr. 1, i straffeloven, hvor der står:

»... ved vold eller ved trussel om vold, om betydelig skade på gods, om frihedsberøvelse eller om at fremsætte usand sigtelse for strafbart eller ærerørigt forhold eller at åbenbare privatlivet tilhørende forhold tvinger nogen til at gøre, tåle eller undlade noget, ...«

Det, der altså i dag er strafbart, er, hvis man tvinger nogle andre til at gøre, tåle eller undlade noget. Og der må vi sige, at det måske også er en relativt bred formulering, som altså åbenbart også rummer tvangsægteskaber. Og det er klart, at der så er en lang praksis for, hvordan den skal forstås i virkelighedens verden og omsættes til retspraksis.

Når vi har valgt at formulere os, som vi har, nemlig med begrebet at presse, som det fremgår af forslaget, er det, fordi det her jo er et område, hvor det kan være væsentligt at tage en diskussion af, hvordan vi forstår tvangsægteskaber, og hvordan det står i forhold til det her med at gøre, tåle eller undlade noget. Og hvis vi kan komme dertil, at vi får det klart defineret, og at det kan hjælpe anklagemyndigheden til at føre sager frem, hvor gerningsmændene bliver stillet til ansvar, så får vi ikke bare en signalmæssig effekt, så får vi også en retssikkerhedsmæssig og retspolitisk effekt, som bestemt er værd at tage med.

Så vil ministeren ikke bruge EU til at prøve at fremme de her regler i andre lande, selv om det så åbenbart ville være en fordel i kampen mod tvangsægteskaber, at alle havde den type regler. Det er jo sådan med den nuværende regering, at den giver indtryk af at være meget optaget af internationalt samarbejde og ikke mindst i EU, men lige præcis når det kommer til det område, vi taler om her, udlændingepolitik og integration, så mener man ikke, at et internationalt samarbejde kan anvendes til noget som helst. Dog bryster man sig gerne af, hvis andre lande på den ene eller den anden vis giver udtryk for at lade sig inspirere af danske forhold.

Der er jeg altså helt uforstående over for, at man ikke er villig til at sige: Den her idé, som vi har ladet os overbevise om efter flere års diskussion med oppositionen i Danmark, og som vi nu gennemfører ved lov, ja, den kunne også være anvendelig i andre lande, og derfor vil vi rejse det i kredsen af justitsministre for at diskutere, om andre ikke vil følge efter. Det er det, vi kalder internationalt samarbejde, og det er det, som regeringen ikke vil på det her område.

Nu har Venstres ordfører så forladt Folketingssalen, men jeg kan ikke lade være lige at trække lidt på smilebåndet over hr. Eyvind Vesselbo, som mente, at det var pudsig, at vi, som ikke ville bekæmpe tvangsægteskaber ifølge hr. Eyvind Vesselbo, nu stod og kritiserede, at man fra Venstres side ikke ville gøre nok. Men jeg lagde også mærke til, at hr. Eyvind Vesselbos ord, når han skulle forsøge at forklare, hvorfor det, justitsministeren sagde, var godt og rigtigt, og at det, vi har lagt frem, var helt forkert og et udtryk for, at vi ingenting havde forstået, så bl.a. var: Nu skal vi tage ekstra fat om tvangsægteskaber.

Det er vi glade for er gået op for Venstre, nemlig at det at indføre tvangsægteskaber ved navns nævnelse i straffeloven, ja, det er at tage ekstra fat. Det er sådan set det, vi har ønsket i adskillige år. Og det er netop også, som hr. Eyvind Vesselbo sagde, for at tydeliggøre, at det er en rigtig dårlig idé og noget, vi slet ikke accepterer. Så mellem linjerne må vi vel forstå hr. Eyvind Vesselbo sådan, at det også er Venstres politik, at man nu vil gøre den indsats, som ligger bag ved de intentioner, vi har udtrykt i dag, og som ministeren også har udtrykt, om at skrive tvangsægteskaber ind i straffeloven.

Så vil jeg til gengæld rose Dansk Folkeparti, for det var jo en kovending uden omsvøb. Hr. Jesper Langballe har ved tidligere lejligheder sagt, at det her forslag og det at indskrive det i straffeloven er pjat af adskillige grunde. Hr. Peter Skaarup, retsordføreren, har sagt noget lidt andet, men lad nu den nuværende ordfører være den, der tegner butikken. Den kovending synes jeg der er grund til at rose at Dansk Folkeparti viste så direkte. Det havde været glædeligt, om andre partier havde gjort det samme.

Så mente hr. Jesper Langballe noget om, at hvis ikke man gik ind for det her, så var man som en nedgravet betonklump, der næsten var klar til et medlemskab af Det Radikale Venstre. Altså, jeg vil sige, at med hensyn til den debat,

vi havde i sidste uge, hvor hr. Jesper Langballe mente, at Folketingssalen var et abebur, der koge over af uvidenhed, så er jeg glad for, at der netop på det her område er kommet så meget styr på blusset, at det hos Dansk Folkeparti ikke længere koger over med uvidenhed om, hvad der er effektivt i kampen mod tvangsægteskaber.

Kl. 20.05

Hvad angår den konservative ordfører, har jeg været inde på tidligere, at det altså er mærkeligt, når man har det synspunkt, at det vil være fremmende for kampen mod tvangsægteskaber, at andre lande indfører de samme regler, som vi nu påtænker at indføre i Danmark, at man så ikke vil arbejde for det internationalt. Det synes jeg er mærkeligt, og det giver et indtryk af, at man ikke har stor tiltro til internationalt samarbejde og den dialog, der vel trods alt er i EU-kredsen, også på retsområdet.

Så summa summarum er, at vi er nået rigtig langt på det her område. Regeringen vil ikke gå hele vejen, man vil ikke lægge den internationale kurs og forsøge at få andre til at gå i samme retning, og man vil ikke gå ind i diskussionen om at få præciseret i juridisk forstand, hvad tvangsægteskaber er, og på den måde måske hjælpe politiet til at komme nærmere det at kunne føre gerningsmændene for en dommer. Men det kan vi måske komme nærmere ind på i udvalgsbehandlingen eller i den senere lovbehandling.

Men jeg synes, at der er grund til at sige tillykke, ikke til os, der har kæmpet for det, vi, kan man sige, har jo så mistet en sag og må kæmpe for noget andet, men dem, der er grund til at sige tillykke til, er dem, som det forhåbentlig kan hjælpe, og det er, uanset om det bliver den konkrete juridiske effekt, eller det bliver den holdningsmæssige; det er dem, der nu får et ekstra redskab i kampen mod tvangsægteskaber.

Der må man jo sige, at der har været to skoler i den her sag. Der har været den, som blev udtrykt af forkvinden for Landsforeningen af Kvindekrisecentre, Jytte Mejnhold, det, vi kunne kalde eksperternes skole. Hun sagde i Berlingske Tidende den 19. februar i år:

»Familierne skal ikke stå og tolke, om paragraffen nu også omhandler tvangsægteskaber. Det vil være en hjælp for unge, der kan sige til familierne, at man ikke må det, og det vil gøre det nemmere for anklageren, der klart og tydeligt kan sige, at det er forbudt.«

Det er den ene skole. Den anden skole var integrationsministerens. Hun sagde i samme artikel:

»Hvis forældre, familie og slægtninge i Danmark eller hjemland pinedød vil tvinge deres vilje om et tvangsægteskab igennem over for et ungt menneske, så hjælper ingen lov, heller ikke en 24-års-regel. Ligesom en tvangsægteskabsparagraf i straffeloven – som foreslået af De Radikale – selvfølgelig heller ikke vil forhindre noget som helst.«

Jeg er glad for, at det ikke er integrationsministerens linje, der har sejret, men derimod eksperternes, dem, der snakker med ofrene, dem, der ved, hvad der foregår derude i de miljøer, hvor tvangsægteskaber skal bekæmpes. Det er derfor med stor tilfredshed, vi takker for behandlingen af det her beslutningsforslag.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Jeg er en lille smule stødt over, at ordføreren for forslagsstillerne siger, at jeg har foretaget en kovending. En kovending er den mest uelegante form for vending af et sejlskib, der findes – der vender man nemlig med vinden med det resultat, at sejl og bomme slasker hen over dækket – mens den elegante måde at vende på er at stavende, og det er den, jeg altid bruger. Der vender man mod vinden, så det foregår kontrolleret og ikke på den der desperate, radikale facon.

Men jeg har et alvorligt spørgsmål til hr. Morten Østergaard, som jeg ikke har fået svar på af nogen af ordførerne for forslagsstillerne. Jeg får ikke hr. Morten Østergaard til at indrømme, at det her er på kant med EU-forbeholdet, men det kunne jo være, at jeg kunne drøfte med hr. Morten Østergaard, hvorfor man ikke foreslår dobbelt strafbarhed i stedet for den mærkelige omvej, at man vil rundt og missionere i de andre EU-lande. Hvorfor ikke foreslå, at når det foregår i et andet land end Danmark, så er det også strafbart?

(Kort bemærkning).

Morten Østergaard (RV):

Først vil jeg sige om det med kovendingen, at selv om jeg ikke er voldsomt sejlsportskyndig, så synes jeg også med den nuværende beskrivelse, at den meget godt dækker det, som hr. Jesper Langballe har været ude i, ikke mindst fordi det jo er gået sådan i et parallelt forløb, hvor Dansk Folkepartis retsordfører i ny og næ har talt pænt om ideen om at skrive tvangsægteskaber ind i

straffeloven, og så har hr. Jesper Langballe velvilligt stillet op i radiodebatter med fru Lotte Bundsgaard og med mig selv og forklaret os, hvor helt utrolig uigennemtænkt og uvirksomt det ville være at gøre noget sådant. Det er derfor, jeg siger, at elegance selvfølgelig er et elastisk begreb. Jeg synes altså ikke, at det har været voldsomt elegant, men jeg synes alligevel, at der er grund til at rose, for det har da i hvert fald været bemærkelsesværdigt.

Med hensyn til diskussionen om dobbelt strafbarhed er det sådan – det forstod jeg på ministeren – at der i vidt omfang er jurisdiktion til også at lade det her omfatte ægteskaber, der fuldbyrdes i udlandet, hvis det drejer sig om herboende personer, og det er jo det, som er det afgørende. Og det er det, jeg synes vi skal afsøge i udvalgsbehandlingen, for det er jo det, der er pointen med det.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen):

Tak til ordføreren for forslagsstillerne.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Udvalget for Udlændinge- og Integrationspolitik. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Kl. 20.10

Meddelelser fra formanden

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 26. april 2007, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 20.10